

**מרכז רפואי
מעיני הישועה**

מיסודו של ד"ר משה חטשילד ז"ל

מסונף לפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב

כבר 30 שנה, מקצוענים עם נשמה.

מכון הממוגרפיה - עלון מידע

גדולי תורה ומורי הוראה במכתב "דעת תורה":

"חובת השתדלות לשמירת הבריאות לעריכת בדיקות מוקדמות למנוע ח"ו מחלות"

■ **"מצווה רבה לעורר נשי ישראל בעניין מניעת מחלה ידועה חמורה, לחזק בזה ביתם ועתידם בהעמדת דורות ישרים וטהורים על ידי אימהות בריאות בעם ד"** ■

מאת יחיאל סבר

גדולי התורה ומורי ההוראה שליט"א, פרסמו השבוע מכתב "דעת תורה", בנחיצות עריכת בדיקות רפואיות מוקדמות בקרב נשים, למניעת מחלות, ח"ו.

במכתב שנתפרסם ביום שלישי השבוע ב"יתד נאמן", כותבים גדולי התורה והרבנים שליט"א: "כתב הרמב"ם בהל' דעות פ"ד וז"ל: הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע והוא חולה, צריך האדם להרחיק עצמו מדברים המאבדים את הגוף, ולהנהיג עצמו בדברים המכבדים והמחלימים כו', ע"כ.

"והנה כבר ביום כ' באייר שנת תשס"א גילו גדולי הדור את דעתם לענין בדיקת ממוגרפיה למניעת מחלות קשות אצל נשים שיש לשמוע להדרכת המומחים בנושא זה לבדוק מגיל חמישים ומעלה, בחתימת ידם של מרנן ורבנן מרן רבינו הגר"ש אלישיב זצ"ל ומרן רבינו הגר"ש ואזנר זצ"ל, ולהבחל"ח מרן הגרא"ל שטינמן שליט"א ומרן הגר"נ קרלין שליט"א".

עוד מוסיפים הרבנים שליט"א, כי "אחר שנים שנתברר ביותר חשיבות ונחיצות בדיקה זו למנוע מחלות כאנו בזה שנית לחזק דברי מרנן ורבנן ודעתם דעת תורה שכל אשה מגיל חמישים ומעלה תבדק בכל שנתיים הן ע"י רופאה והן בצילום ממוגרפיה ככדי למנוע ח"ו מחלות, ובמקרה הצורך בבדיקות נוספות ע"פ

דעת המומחים. ונשים כאלו שיש סיבות רפואיות לבדוק לפני הזמן הזה תעשה זאת ע"פ עצת המומחים בנושא זה, והרי זה בגדר חובת השתדלות לשמירת הבריאות".

את מכתבם מסיימים בכרכה, "ואנו תפילה שיקוים בנו מקרא שכתוב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ד' רופאיך".

על המכתב חתמו הגאון הגדול רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, הגאון הגדול רבי שמעון בעדני שליט"א, הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, הגאון רבי שריאל רוזנברג שליט"א והגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, אשר הוסיף וכתב: "נראה כיוון שמצוי היום שמסתכנים אין לסמוך על שומר פתאים ד' וראוי לדקדק ולהקדים בדיקה כשיש עוד תקנה".

יצוין, כי בערש"ק פרשת ויחי בשנת תש"ס, כתב מרן הגר"ש ואזנר זצוק"ל, במכתב מיוחד: "מצווה רבה לעורר נשי ישראל הצעירות בעניין מניעת מחלה ידועה חמורה, לחזק בזה ביתם ועתידם בהעמדת דורות ישרים וטהורים על ידי אימהות בריאות בעם ד'".

בשיחה עם הרב ד"ר מנחם חיים ברייר הי"ו, סגן המנהל רפואי בביה"ח מעיני הישועה, הוא מציין כי מדי שנה מאתרים כ-4,000 מקרים ומעלה של המחלה הקשה, רובם הודות לצילום ממוגרפיה, בשלב מוקדם ובלא שום סימפטום, וכתוצאה מהגילוי המוקדם יש סיכוי של קרוב ל-90 אחוזי החלמה, ב"ה. עוד מציין הרב ברייר, כי לאורך השנים קטנה התמותה ב-30% בס"ד. "ככל שמאתרים את החולי בשלב מוקדם יותר, כך הרפואה פחות אגרסיבית ואלימה". בדבריו הוא מוסיף, כי כאשר יש במשפחה חולה בדרגת קירבה ראשונה, יש לבצע את הבדיקה מגיל 40.

הבדיקה שיכולה להציל את חייו

המודעות ויכולת האבחון המוקדם של מחלת סרטן הנשים, הצליחו לגרום לכך שמספרים הולכים וגדלים של נשים מחלימות ממנו לחלוטין. איך מתבצע האבחון המוקדם, למי הוא מיועד ומהו המכון המתקדם ביותר לבדיקה זו? מומחים מסבירים

בישראל, כמו במדינות רבות בעולם, סרטן חזה הוא השכיח בקרב נשים, בכל קבוצות האוכלוסייה. מדי שנה מאובחנות בארץ כ-4,500 נשים חולות ו-79% מהן מעל גיל 50. אחת לכל 8-7 נשים עלול רח"ל לחלות במחלה.

יצאנו לברר את הסוגיה אצל ד"ר אילונה סבוצקי, מנהלת המכון לממוגרפיה במרכז הרפואי מעיני הישועה:

"גילוי מוקדם הוכח כמפחית את התמותה מסרטן זה וכמאפשר לשנות את מהלך המחלה". מתברר כי כ-90% מהחולות עשויות להחלים, אם המחלה מתגלה בשלב מוקדם. מחלה זו נחשבת כמחלה הממארת הנפוצה ביותר בעולם המערבי, אולם המודעות והאבחון המוקדם יכול לגרום לריפוי ולהציל חיים. "בגלל המודעות, מדובר ב-87% ריפוי של המחלה בארץ, וירידה של 25% בשיעורי התמותה מסרטן זה".

"מחקרים הוכיחו כי ממוגרפיה בקרב נשים בנות 50 ומעלה יעילה ב-90%-80% מהמקרים", מוסיפה ד"ר סבוצקי "והיא נחשבת כיום לבדיקה הטובה ביותר לגילוי מוקדם בגילאים אלה. משרד הבריאות ממליץ על ביצוע בדיקה מגיל 50 עד 74 כל שנתיים ואנו, אנשי המקצוע, ממליצים אף לנשים מעל גיל 40 לגשת להיבדק, במיוחד אם יש להן היסטוריה משפחתית או מחלת עבר בה הוקרן פלג הגוף העליון". חשיבותה של בדיקה זו רבה, מכיוון שגילוי מוקדם של סרטן

השד מבטיח שיעורי החלמה גבוהים במיוחד בעזרת דרכי הטיפול הנהוגות היום. לא מוגזם אם כן לקרוא לממוגרפיה - מצילת חיים.

אבחון מוקדם מציל חיים

אנחנו בארץ אולי לחוצים ונדחפים, אבל לא לבדיקות רפואיות: הדו"ח השנתי של משרד הבריאות, המפרט את הבדיקות, האבחונים והמעקבים הרפואיים המתבצעים אצל רופאים, מגלה שלמרות "נדנודים" מצד הרופאים, המטופל הישראלי לא שש לגשת לאבחונים מוקדמים ומזניח את בריאותו בשל החשש מהתוצאות.

דו"ח זה מגלה כי הישראלים לא אוהבים בדיקות - ונמנעים מלבצע אותן. התוצאה: הרבה פחות מקרים של גילוי מוקדם. כאמור, בישראל סרטן חזה אצל נשים הוא השכיח ביותר ולוקות בו אחת מכל שמונה. בדיקת הממוגרפיה, המצלמת בקרני רנטגן את רקמת החזה שנלחצת לתוך המכונה, אמנם אינה הכי נעימה, אך מדובר בבדיקה מהירה ובטוחה שנותנת מידע רב לגבי הסיכון להימצאות גידול סרטני. עם זאת, שיעור הביצוע של ממוגרפיה בנשים בנות 51 עד 74 לא עולה ואצל נשים חרדיות המספרים נמוכים יחסית לנשים חילוניות.

הבדיקה שאסור לפספס

מחקר חדש שהתפרסם לפני כמה חודשים לרגל חודש המודעות למחלה העלה כי שיעור הגילוי המוקדם אצל נשים חרדיות נמוך יותר - וכך גם שיעורי ההישרדות. כלומר, אצל החרדיות המחלה קשה יותר בדרך כלל. הן מאובחנות לרוב בשלב מאוחר יותר מה שגורם לשיעורי הישרדות נמוכים יותר, גידולים קשים יותר וסיכויים גדולים יותר של חזרת המחלה.

על כן ישנה חשיבות יתר למודעות אודות ביצוע הבדיקה בקרב הנשים החרדיות וקיים הצורך להנגיש את הממוגרפיה לציבור זה כדי להעלות את שיעור הנשים החרדיות הנבדקות.

המרכז הרפואי מעיני הישועה נרתם לעניין והקים את מכון הממוגרפיה המתקדם ביותר בארץ הפועל כחלק ממרכז בריאות האישה הדתית היחיד בישראל עם כל הרגישויות והמורכבות ההלכתית. ד"ר אילונה סבוצקי, מנהלת המכון, מספרת כי זו יחידה אינטימית על טהרת נשים בלבד, בה עין לא רואה אם נכנסת או יצאת מהמכון: "זהו מכון ידידותי השומר על פרטיות הנבדקת. המכשור מתקדם ביותר והכי עדכני בסטנדרט עולמי ובאמצעותו הבדיקה מהירה ואינה מכאיבה. אי נוחות מינימלית בהשוואה למכוני בדיקה אחרים" היא מסכמת וקוראת לכל אישה מעל גיל 40 לגשת לרופא כירורג או נשים ולבקש הפנייה לבדיקה כי אבחון מוקדם מציל חיים: "המודעות ויכולת האבחון של מחלה זו, הצליחו לגרום לכך שמספרים הולכים וגדלים של נשים מחלימות מסרטן נשים זה לחלוטין".

הכל על ממוגרפיה

מהי בדיקת הממוגרפיה?

מדובר בבדיקה שבה מבצעים צילום חזה באמצעות מכשיר רנטגן מיוחד. ומאפשרים לקרניים לאתר גידולים חשודים. בהיותו מכשיר רנטגן, הוא פועל בשיטה דומה לשאר מכשירי רנטגן, באמצעות קרני X אותם גילה הפיסיקאי הגרמני וילהלם קונרד רנטגן.

מאיזה גיל צריך לבצע ממוגרפיה?

בדיקת הממוגרפיה מומלצת לנשים בסיכון רגיל מגיל 50, כל שנתיים. לנשים בסיכון, מגיל 40 כל שנה או על פי המלצות הרופא. נשאות של מוטציה גנטית או נשים בסיכון משפחתי גבוה במיוחד, זכאיות לבדיקת MRI מגיל 30-70.

עד כמה זה באמת כואב?

תחושת הכאב עלולה להיגרם כתוצאה מהצמדת המכשיר אל החזה, מ-2 צידיו. ישנן נשים שלא מרגישות כאב כלל בזמן הבדיקה, אחרות תרגשנה כאב כתוצאה מהלחץ. בכל מקרה, מדובר בהליך מאוד קצר, שנמשך מספר שניות בלבד. ובוודאי ראוי לעבור אותו למען האפשרות להצלת חיים.

האם באמת חייבים להיבדק בממוגרפיה כל שנתיים?

מחקרים הראו שנשים הנמצאות בסיכון רגיל לחלות בסרטן, המבצעות את בדיקת הממוגרפיה אחת לשנתיים באופן קבוע מפחיתות את הסיכון לתמותה מהסרטן בצורה משמעותית ביותר – בשיעורים של כ-25-30%. לכן, זוהי המלצת משרד הבריאות והמועצה הלאומית לאונקולוגיה בישראל, התואמות גם את המלצות הקהילה האירופית.

כיום מופעלת בישראל תוכנית סריקה לגילוי מוקדם וכל אישה זכאית ומוזמנת לבדיקה אחת לשנתיים במסגרת סל הבריאות. במסגרת ביקורת שנתית אצל הרופא חשוב לבצע בדיקה ידנית אחת לשנה, על ידי רופא מיומן לנושא. לנשים בסיכון גבוה ההמלצות שונות - בדיקה מגיל צעיר יותר ובתדירות גבוהה יותר. בכל מקרה, יש לעקוב אחר המלצות הרופא המטפל.

מה קורה אם פספסתי את הבדיקה?

חשוב לא לפספס ואם שוכחים, לקבוע תור בהקדם ולהיבדק ברגע שניתן.

האם הקרינה של הממוגרפיה מסוכנת?

קרינת הממוגרפיה היא קרינת רנטגן בעוצמה נמוכה והיות ומדובר בבדיקה הנערכת פעם בשנתיים, היא אינה מהווה כמעט סיכון, ובמיוחד לנשים מעל גיל 50 שרקמת החזה שלהן קולטת פחות קרינה. ב'מעניי' הישועה' קיים המכשיר המתקדם בעולם, בעל קרינה מופחתת באופן משמעותי. המכשיר הינו גם מהיר ונעים יותר בבדיקה ובעל פיענוח מדויק.

האם הבדיקה עולה כסף?

פעם בשנתיים, לנשים בסיכון רגיל, מגיל 45-50, הבדיקה נמצאת בסל הבריאות. לנשים בסיכון לחלות בסרטן, נמצאות בסל הבדיקות בגיל צעיר יותר ובתדירות גבוהה יותר, על פי המלצות הרופא.

איפה מבצעים ממוגרפיה וכמה זמן צריך לחכות בתור?

במכון שבבית החולים מעייני הישועה נמצא המכון המתקדם ביותר, הנגיש והמתאים ביותר לאישה השומרת מצוות ומקפידה על צניעות. חשוב לקבוע תור ולא לפספס.

אילו סוגי מכשירים קיימים, בנוסף לממוגרפיה?

בשנים האחרונות נכנסו לשוק מכשירי ממוגרפיה דיגיטליים. למכשירים אלו אין דיוק אבחנתי גדול יותר. מכשירים אלא נוחים יותר לעבודה עבור המשתמש משום שמידע הבדיקה ניתן למחשוב אוטומטי. כאשר מדובר בבדיקה שאינה במסגרת סריקה, אלא בבדיקת אבחון של ממצא חשוד, המכשור הדיגיטלי מאפשר הגדלות של האזור החשוד וכדומה.

האם הממוגרפיה מגלה את כל הגידולים, ומה מידת הדיוק של המכשיר?

אין שום בדיקה המסוגלת לגלות את כל הגידולים. ממוגרפיה מגלה כ-90%-85 מהגידולים בנשים, אבל מגלה רק 30% מהגידולים בנשים נשאות מוטציות בגנים BRCA. למרות זאת, ממוגרפיה היא כלי הסריקה היחיד המוכח כיום כמוביל לירידה בתמותה מסרטן השד. הרגישות של בדיקת אולטראסאונד נמוכה בהרבה ולכן איננה משמשת לסריקה, אלא כבדיקת אבחון משלימה.

האינפורמציה באדיבות ד"ר אילונה סבוצקי, מנהלת מכון הממוגרפיה במרכז בריאות האישה החרדית היחיד בישראל במעניי הישועה

מכון הממוגרפיה

בדיקה זו היא בהמלצת הרבנים פוסקי הדור שליט"א

כדאי להבדק היום למען בריאותך מחר

סרטן השד הוא הסרטן השכיח ביותר בנשים. גילוי מוקדם של סרטן השד מעלה את סיכויי הריפוי לכ – 90%. בדיקת ממוגרפיה ובדיקה קלינית של השד על ידי רופא הן השיטות הנפוצות לגילוי מוקדם של סרטן השד. כאשר גידולים מתגלים בשלבים המוקדמים (קטנים מ- 10 מ"מ) סיכויי הריפוי המלא הם יותר מ 90%. מחקרים מראים כי סריקות ממוגרפיה מצמצמות את התמותה מסרטן השד. בייחוד בקרב נשים בנות 50-69.

בדיקת הממוגרפיה מיועדת לנשים ללא סימפטומים מוקדמים ומטרתה לגלות את סרטן השד בשלב המוקדם, בו יש שינויים ממאירים התחלתיים בשד כגון גושים קטנים שאינם ניתנים למישוש. הבדיקה כלולה בסל השירותים במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, ונשים בנות 50-74 זכאיות לבדיקה אחת לשנתיים ללא תשלום. נשים בקבוצות סיכון זכאיות לבדיקה מגיל מוקדם יותר אחת לשנה.

ביזמת האגודה למלחמה בסרטן פועלת משנת 1996 תכנית לאומית להגברת היענות לממוגרפיה. את התכנית מפעיל משרד הבריאות בשיתוף עם ארבע קופות החולים. בתכנית זו זימון יזום של נשים בקבוצת הגיל המתאימה לבדיקת ממוגרפיה (במכתב) ומעקב אחר היענותן לבוא לבדיקה.

ממוגרפיה (צילום שד) MAMMOGRAPHY

ממוגרפיה היא למעשה צילום רנטגן של השד. הבדיקה מלווה באי נוחות מסוימת היות והשדיים נלחצים בין שתי לוחות. לחץ זה הכרחי על מנת להשיג בדיקה באיכות גבוהה.

ממוגרפיה היא הבדיקה היעילה ביותר להדגמת השד. קימות בדיקות נוספות כגון אולטרא סאונד שדיים ו- MRI אשר מהוות בדיקות עזר לממוגרפיה. כמו כן חשובה מאד בדיקה קלינית ידנית של השדיים, ע"י כירורג קודם או במקביל לבדיקת ממוגרפיה (בארץ כירורגים הם הרופאים המיומנים בבדיקה זו יותר מרופאים אחרים)

סימנים המחייבים התייחסות

- שינוי בצורה או בגודל של השד.
- גוש או התעבות בשד.
- שקע או בליטה בעור בשד.

- אי נוחות או כאבים. הפרשה דמית או שקופה מהפטמה.
- פטמה ששקעה פנימה לאחורונה.
- נפיחות או התקשות תחת בית השחי.
- שינויים בצבע עור או שינוי מקומי אחר.

אם אחד או יותר מסימנים אלו קיימים (גם אם בצעת לאחורונה בדיקת הממוגרפיה שהיתה תקינה), פני מיד לרופא המטפל לצורך בירור הממצא. רוב הסימפטומים האלו יימצאו לאחר בירור כלא קשורים לסרטן, אולם חשוב שלא להתעלם מהם מאחר ובמקרים מסויימים הם יכולים להיות סימנים לנוכחות סרטן.

בדיקת הממוגרפיה, כמו כל בדיקה רפואית אחרת, עשויה בשיעור קטן מאד של המקרים להיות תקינה בנשים שיש להם סרטן בשד. בנשים מעל גיל 50, צפויה הבדיקה לגלות מעל 90% מהמקרים הקיימים באמת.

במקרה של בדיקה חשודה לסרטן, הרופא המטפל יפנה אותך להמשך תהליך האבחון אשר יכלול בדרך כלל אחת או יותר מהפעולות הבאות: בדיקה ע"י שאיבת חומר מהשד במחט עדינה, בדיקת רקמה ע"י ביופסית מחט ללא ניתוח, או ע"י ביופסיה פתוחה בניתוח. התהליך מותאם באופן אישי לכל אשה.

מי נמצאת בסיכון מוגבר?

גורמי הסיכון העיקריים:

- בעלת רקע משפחתי של סרטן השד או סרטן השחלות.
- בעלת רקע של סרטן השד בעבר.

גורמי סיכון משניים:

- חשיפה לטיפול הורמונלי ממושך (HRT) או טיפולי פוריות ממושכים.
- רקע של הקרנות בטיפול למחלות אחרות.
- אישה שלא ילדה אף פעם.
- גיל הבלות - מעל 50 שנה.
- גיל מוקדם של הופעת הוסת הראשונה (לפני גיל 11/12).
- גיל מאוחר של לידה ראשונה (אחרי גיל 30).
- היעדר הנקה.
- השמנת יתר.

אם את בעלת אחד מגורמי הסיכון חשוב במיוחד שתקפידו על מעקב מסודר לגילוי מוקדם של סרטן השד. כדאי שתשוחחי עם רופא/ת המשפחה שלך על גורמי הסיכון האישיים שלך על מנת שימליץ לך באילו אמצעים לנקוט על מנת לשמור על בריאותך.

מרכז רפואי
מעיני הישועה

מיסודו של ד"ר משה חוטשילד ז"ל
מסוגף לפקולטה לרפואה, אוניברסיטת תל אביב

כבר 30 שנה, מקצוענים עם נשמה.

מכון הממוגרפיה:

טל: 03-5771175 | פקס: 03-5771229
